

Alınış tarihi(Received): 01.10.2021
Kabul tarihi (Accepted): 30.12.2021

Tokat İli Merkez İlçesindeki Buzağı Yetiştiricilerinin Sorunları

Rüveyda YÜZBAŞIOĞLU^{1,*}

¹*Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü, Tokat.*
Sorumlu Yazar: ruveyda.kiziloglu@gop.edu.tr

ÖZET: Bu araştırmada Tokat ili merkezde bulunan büyükbaş hayvan yetiştiricilerin buzağı sorunları ve desteklerden yararlanma durumları incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç için Tokat İlinde buzağı yetiştiriciliği faaliyetinde bulunan 200 işletmeyle yüz yüze görüşülmüştür. Suni tohumlamanın ırk ıslahını kolaylaştırdığı ayrıca özellikle süt işletmelerinde erkek hayvanlara yapılan masrafı ortadan kaldırdığı için işletmenin verimini artırdığı bir gerçektir. İşletmelerin %67.00'si suni tohumlama yöntemiyle buzağı sahibi olmaktadır. Yıllık buzağı sağ kalım oranı %87.50'dir. Barınakların %26.00'sinde buzağı bölmeleri bulunmamaktadır. Bu da özellikle yeni doğan buzağuların sağlık durumunu kötü etkilemektedir. Bu nedenle buzağı kayıplarını artıran bir faktör olarak düşünülmektedir. Yetiştiricilerin %16.50'sinin en büyük sıkıntısı buzağı ölümü olduğu araştırma sonucunda belirlenmiştir. Buzağıya verilen kaba yemlerin %33.00'ü kuru ot iken kesif yemin %69.00'u karma yemdir. Yetiştiricilerin %99.00'u buzağı desteği almaktadır. Yıllık buzağı teşviki 2 438.05 TL'dir. Araştırma sonuçları doğrultusunda buzağı bakım olanaklarının yetersizliği ve buzağı kayıpları yetiştiricilerin sıkıntılarında önde gelen sorunlardır. Desteklerin bu boyutta alması önerilebilir. Yetiştiricilere ilgili kurum kuruluşlarda eğitim programları yapması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler – Buzağı, Yetiştiricilik, Problem, Tokat

Problems of Calf Breeders in the Central District of Tokat Province

ABSTRACT: In this study, it was aimed to examine the calf problems and the benefit of support from cattle breeders in the center of Tokat province. For this purpose, face-to-face interviews were conducted with 200 enterprises engaged in calf breeding activities in Tokat Province. It is a fact that artificial insemination facilitates racial breeding and increases the productivity of the enterprise, especially since it eliminates the cost of male animals in dairy enterprises. 67.00% of the enterprises have calves by artificial insemination method. Annual calf survival rate is 87.50%. 26.00% of the barns do not have calf boxes. This adversely affects the health status of newborn calves. Therefore, it is considered as a factor that increases calf losses. As a result of the research, it was determined that the biggest problem of 16.50% of the breeders was calf death. While 33.00% of the roughage given to the calf is dry grass, 69.00% of the concentrated feed is mixed feed. 99.00% of the breeders receive calf support. Annual calf incentive is 2 438.05 TL. In line with the results of the research, the inadequacy of calf care facilities and calf losses are the leading problems of the breeders. It is recommended that the supports take this size. It may be suggested to breeders to conduct training programs in related institutions.

Keywords – Calf, Breeding, Problem, Slap

1. Giriş

Hayvancılık sektörünün temel işlevi gıda maddesi üretimi olup, sektör bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de artan nüfusun yeterli ve dengeli beslenmesi ve birçok alanda endüstri hammaddesi olarak kullanılması nedeniyle önemli bir yer tutmaktadır. Türkiye'de 2019 yılı itibariyle toplam 676,333 gıda işletmesi bulunmaktadır. Bu işletmelerin 12,601 adedi onay kapsamında, 663,732 adedi ise kayıt kapsamında bulunmaktadır. Dolayısıyla

Türkiye’de önemli bir ekonomik büyüklüğe sahip olan ve istihdam oluşturan et ve et ürünleri sektörü için hayvancılık son derece büyük öneme sahiptir (TUİK, 2020).

İnsanların dengeli ve sağlıklı beslenebilmesi için yeterli miktarda hayvansal kaynaklı gıdaları tüketebilmesi gerekmektedir. Bu nedenle de ülkelerin gelişmişlik düzeylerini gösteren önemli kriterlerden birisi de kişi başına başta et, süt ve yumurta olmak üzere hayvansal kaynaklı protein tüketim miktarıdır. Özellikle bunların içerisinde et ve et ürünleri ile süt ve süt ürünleri çok daha büyük önem arz etmektedir (Köseman ve Şeker, 2015; Hekimoğlu ve Altındeğer 2008). Nitekim gelişmekte olan ülkelerde sosyal ve ekonomik ilerlemelere paralel olarak hayvansal ürün tüketim yapısının da değiştiği ve tüketim miktarları giderek arttığı görülmektedir (Kan ve Direk, 2004).

Gelişmiş ülkelerde günlük tüketilen protein miktarının yaklaşık %70’i hayvansal gıdalardan sağlanırken Türkiye’de günlük tüketilen protein miktarının %73’ü bitkisel gıdalardan sağlanmaktadır. Hayvansal gıda tüketim kalemleri ele alındığında fark özellikle kırmızı ette ön plana çıktığı görülmektedir. Dengeli bir beslenme için kişi başı yıllık kırmızı et tüketiminin yaklaşık 33 kg olması gerektiği göz önünde bulundurulursa, Türkiye’de kırmızı et tüketiminin artırılması açıkça görülmektedir (Ünlüsoy ve ark., 2010). Tüketim artışının ancak arzın artırılması mümkün olduğu dikkate alındığında büyükbaş ve küçükbaş hayvancılığın teşvik edilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Hayvancılık sektörü, insan beslenmesindeki rolüyle birlikte; ülke kaynaklarının harekete geçirilmesi suretiyle ekonomiye ve ekonominin gelişimine katkı sağlar. Temel işlevi gıda üretimi olan hayvancılık, portföyünü gıda temin ve tedariki üstüne kuran otel, restoran işletmeciliği gibi pek çok sektör için de önemli girdi bir kaynağıdır. Turizm sektöründe yaşanan gelişmeler sektör işletmelerinin et ürünlerine yönelik talep artışları et sektörüne olumlu yansımaktadır. Hayvancılık, temel ürünleri olan et, süt ve yumurtanın yanı sıra tekstil, deri, kozmetik ve ilaç endüstrilerinde kullanılmak üzere pek çok yan ürüne de kaynaklık etmektedir. Kısacası hayvancılık, insanların dengeli beslenmesini ve ilişkide olduğu pek çok sektörün gelişimini teşvik etmektedir. Bu özellikleriyle hayvancılık, sürdürülebilir kılınması gereken bir sektör olarak karşımıza çıkmaktadır (Ünlüsoy ve ark., 2010). Diğer yandan hayvancılık birim maliyete göre diğer bazı sektörlerden çok daha yüksek katma değer oluştur ve düşük maliyetle istihdam olanağı sağlamaktadır (Köseman ve Şeker, 2015). Özellikle gelişmekte olan ülkeler için hayvancılık; pek çok işleve sahip bir faaliyet koludur.

Türkiye’de tarım ve hayvancılık sektörü, gıda ihtiyacını karşılaması, nüfusun önemli bir bölümünün istihdamını sağlaması ve ihracat potansiyeli ile ekonomiye katkısı ile büyük sektörlerden biri olmaya devam etmektedir. Bu potansiyel ile birlikte üretimdeki mevcut verimliliğin ve kalitenin artırılması sektörün uluslararası rekabet edebilirliğinin yükselmesi beklenmektedir. Bu nedenle, özellikle Avrupa Birliği’ne uyum sürecinde gerekli standartların sağlanabilmesi için tarım ve hayvancılık sektörünün sorunlarının tespiti ve bu sorunlara kalıcı çözümler bulunması Türkiye’nin öncelikli konularından birini oluşturmaktadır. Özellikle sığır ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliğindeki durumun değerlendirilmesi, sektördeki sorunların tespiti ve çözüm önerileri geliştirilmesi için önemli olacağı düşünülmektedir (Köseman ve Şeker, 2015).

Bu çerçevede buzağı kayıplarının önlenmesi ve yeni doğan buzağı teşviki gibi sorunlara çeşitli projelerle çözüm bulmaya çalışılmaktadır. Literatür incelendiğinde buzağı üzerine araştırma makalesi az olduğu belirlenmiştir. Buzağı besleme-bakımı (Karlı ve Evcil, 2018; Kurt ve ark., 2020; Sert ve Polat Açık, 2020) ve yetiştiriciliği (Koçyiğit ve ark., 2015; Diler

ve ark., 2017; Kaylan ve ark., 2019 üzerine araştırmalar mevcuttur. Takma ve ark. (2016) ABD’de buzağıların ölü doğmasına etki eden faktörleri incelemişlerdir. Bu çalışmada hayvancılık ile ilgili genel kapsamlı bilgiler verildikten sonra büyükbaş hayvancılık ve bunun özelinde buzağı yetiştiriciliğinin durumu, yetiştirici sorunları ve devletin bu konudaki önlemleri incelenmiştir.

2. Materyal ve Yöntem

Araştırmanın ana materyalini, Tokat İlinde buzağı yetiştiriciliği faaliyetinde bulunan 200 işletmede birebir görüşme yoluyla yapılan anketlerden elde edilen orijinal veriler oluşturmuştur. Anket çalışması Ocak ve şubat 2020 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş olup, aynı üretim dönemine aittir.

Tokat il merkezinde 144 köy/mahalle bulunmaktadır. Ancak 142 köyde Tarım ve Orman Müdürlüğüne kayıtlı sığır işletmesi olduğu belirlenmiştir. Sığır yetiştiriciliği yapılan 142 köy/mahallesinin %10’nu temsil eden ve yoğun olarak sığır yetiştiriciliği yapan 10 köyü (Ortaören, Kızık, Çerçi, Büyükyıldız, Çamlıbel-Akın, Küçükbağlar, Taşlıçiftlik, Güryıldız, Çamaltı ve Keşlik) gayeli olarak seçilmiştir. Yani seçilen on köyün sahip olduğu toplam sığır varlığı (80,543 sığır) Tokat merkezin sahip olduğu sığırın %23.55’ni (18,964 sığır) oluşturmaktadır. Seçilen on köyde toplam 1030 işletme mevcut olup bu işletmelerin %20’sini temsil edecek 200 işletme ile görüşülmüştür.

3. Araştırma Bulguları ve Tartışma

İşletmecilikte kar elde etmek için ürünü üremek ve pazarlamak önemli değişkenlerdir. Ancak üretim ve pazarlama için gerekli değişkenler verim, düşük maliyet veya girdi kullanımından ziyade İşletmecinin sosyo-ekonomik yapısı ile yakından ilişkilidir. Ürün yetişmekte önemli bir yeri olan yetiştiricinin tecrübesi, yaşı, bilgi, tutumu gibi bazı sosyal faktörler Tablo 1’de incelenmiştir.

İşletmecilerin eğitim seviyesi incelendiğinde en fazla (%44.50) ilkokul mezunu olduğu belirlenmiştir. Literatürde benzer araştırmalarda işletmecilerin büyük bir kısmının ilkokul mezunu olduğunu gösteren sonuçlara rastlamak mümkündür (Han ve Bakır, 2010; Budağ ve Keçeci, 2013; Ceyhan ve ark., 2015; şahin ve Gürsoy, 2016; Bakır ve Aydın, 2019; Ödevci ve Karanlı, 2019; şentürk, 2019; Baykalır ve ark., 2020; Güven ve Yavuz, 2020; Kaya ve Hacısefereoğulları, 2020; Kılıç ve Eryılmaz, 2020). Türkiye’nin değişik illeri ve farklı zaman dilimlerinde yapılan araştırma sonuçları ve bu araştırma sonuçlarına göre büyükbaş hayvan işletmesi sahiplerinin eğitim seviyelerinin düşük olduğu sonucu çıkarılabilir.

İşletmecilerin yaş ortalamasının 51.65 yıl olduğu ve ortalama 29.10 yıldır hayvancılık yaptığı belirlenmiştir. Muş ilindeki süt sığırıcılığı yapan işletmecilerin %28.1’inin 51 ve üstü yaş grubunda ve %29.6’sının 11-20 yıl arasında yetiştiricilik deneyimi olduğunu Bakır ve Kibar (2019) araştırmalarında belirlemişlerdir. İğdir ile süt sığırıcılığı işletmecilerinin ortalama yaşı 47.55 yıl olarak bulunmuştur (şahin ve Gürsoy, 2016). Yenice ve Savaş (2016), Rize ilindeki süt sığır işletmecilerinin %71,1’inin 11-20 yıl tecrübesi olduğunu bulmuşlardır. Kırşehir ili merkez ilçede sığır besiciliği yapan üreticilerin ortalama yaşlarının 44.20, üreticilik deneyimlerin ise 17 yıl olduğu tespit edilmiştir (Çelik ve Sarıözkan, 2017). İzmir ili hayvancılık sektöründeki üreticilerin Uzmay (2017) yaş ortalamasını 45, üreticilik deneyimini ise 25 yıl ve Baykalır ve ark., (2020) süt sığır işletmecilerinin %50.9’nun 20 yıl üzeri deneyiminin olduğunu tespit etmişlerdir. şentürk

(2019) Orta Karadeniz Bölgesindeki besi sığır işletmecilerinin ortalama yaşlarının 52 ve 32 yıl deneyiminin olduğunu bulmuştur. Kılıç ve Eryılmaz (2020) Samsun ilindeki süt sığırcılığı yapan işletmecilerin %61'inin 50 ve altı yaş grubunda ve %47'sinin 14-36 yıl deneyimli olduğunu bulmuşlardır. Yani işletmecilerin çalışabilir nüfus aralığında deneyim süreleri literatürde benzer sonuçlarla örtüşmektedir.

Hayvan barınaklarının büyük bir çoğunluğu (%72.00) projeli değildir, %13.5'inin kısmen projeli olduğu belirlenmiştir (Tablo 1). Benzer sonuca literatürde rastlamak mümkündür. Kurç (2016) Tekirdağ ilindeki büyükbaş hayvan işletmelerinin %11,29'unun projeli olduğunu tespit etmiştir. Güven ve Yavuz (2020) TRA2 bölgesindeki büyükbaş hayvancılık işletmelerinin %15,6'sının projeli olduğunu tespit etmişlerdir. Projeli barınakların sayısının artırılmasının standartları yükselteceği ve dolayısıyla da modern üretim teknikleriyle verimi artıracığı düşünülmektedir.

Tablo 1. Yetiştiricilerin sosyo-demografik yapısı

Table 1. Socio-demographic structure of breeders

Gruplar ve Açıklaması	Frekans	%	Ortalama
Yaş (yıl)			51.65
Buzağı yetiştiriciliği deneyimi (yıl)			29.10
	Okur yazar değil	9	4.50
	Okur yazar ancak herhangi bir okul mezunu değil	35	17.50
Eğitim Durumu	İlkokul	89	44.50
	Ortaokul	44	22.00
	Lise	10	5.00
	Yüksekokul	9	4.50
	Lisans mezunu	4	2.00
İşletmelerinin Projelendirme Durumu	Evet	49	24.50
	Hayır	124	62.00
	Bir Kısmı	27	13.50

Bir yılda tüm işletme başına alınan buzağı sayısı ortalaması 2.41 ve doğan buzağı sayısı ortalaması 4.55'dir. Yani işletme başına bir yılda toplam buzağı sayısı ortalaması 6.96'dır. İşletme başına ortalama bir yılda sağ kalan buzağuların ortalamalarının toplamı 6.10'dur. Başka bir ifade ile işletme başına buzağı sağ kalma oranı %87.50 olarak belirlenmiştir.

Tablo 2'de işletmelerin sahip oldukları buzağuların ırk dağılımı verilmiştir. Yetiştiricilerin kültür ırkı buzağı sayısının yerli ve melez ırklara oranla azlığı dikkat çekmektedir. Bu durumun bölgesel hastalıklara karşı avantaj sağlamakla birlikte verimi ciddi derece de düşürdüğü düşünülmektedir (Akbaş, 2020).

Tablo 2. İşletmelerdeki buzağı sahip olma durumu

Table 2. Ownership of calves in farms

	Melez		Yerli		Kültür	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
0-6 Ay (Süt)	124	62.00	20	10.00	19	9.50
0-6 Ay (Besi)	22	11.00	7	3.50	2	1.00

*Birden fazla seçenek işaretlendiği için oransal dağılım toplamı yüzü aşmaktadır.

Barınakların yarısına yakınında (%74.00) buzağı bölmeleri bulunmamaktadır. Bu da özellikle yeni doğan buzağuların sağlık durumunu kötü etkilemektedir (Tablo 3). Bu nedenle buzağı kayıplarını artıran bir faktör olarak düşünülmektedir.

Tablo 3. İşletmelerin buzağı barınağı durumu

Table 3. Calf shelter status of the farms

Buzağı Barınağı Olma durumu	Frekans	Yüzde
Evet	52	26,00
Hayır	148	74,00
Toplam	200	100,00

İşletmelerde buzağuların dünyaya gelme şekilleri Tablo 4'te incelenmiştir. İşletmelerde buzağuların yarısından fazlası (%53.00) işletme sahibinin yardımı ile doğduğu, %10.50'si veteriner hekim yardımı ile doğduğu söylenebilir.

Tablo 4. İşletmelerde buzağı doğumların gerçekleşme şekli

Table 4. Form of calf births in farms

Doğumların Gerçekleşme Şekli	Frekans	Yüzde
Normal (Müdahale Olmadan)	84	42.00
Veteriner Hekim Müdahalesi ile	21	10.50
Yetiştirici Müdahalesi ile	106	53.00

Yetiştiricilerin buzağı yetiştiriciliğinde yaşadıkları problemler Tablo 5'te verilmiştir. Yetiştiricilerin yaşadıkları en büyük sorunlar sırasıyla şöyledir: yem fiyatlarının yüksek olması (%87.00), pazarlama sorunları (%77.50) ve hayvancılığın karlı bir iş olarak görmemek (69.50).

Tablo 5. İşletmelerde yaşanan en büyük sıkıntılar

Table 5. The biggest problems experienced in farms

	Frekans	Yüzde
Yem fiyatlarının yüksek oluşu	174	87.00
Hayvancılığın karlı bir iş olmaması	139	69.50
Pazarlama sorunları	155	77.50
Hayvanların bakımının zor olması	11	5.50
Buzağı ölümleri	33	16.50
Fiyat istikrarsızlığı	6	3.00

*Birden fazla seçenek işaretlendiği için oransal dağılım toplamı yüzü aşmaktadır.

Yetiştiricilerin neredeyse tamamı (%99.00) buzağı teşviklerinden yararlandıklarını, küçük bir kısmı (%6.00) da çığ süt desteğinden yararlandıklarını belirtmiştir (Tablo 6). Çığ süt desteğinin yaygınlaştırılmasının ve diğer desteklerin önünün açılmasının yetiştiricilerin daha bilinçli ve rahat hayvancılık yapmasında kolaylık olabilir. İşletmelerin yıllık buzağı teşviki ortalama 2 438.05 TL olarak hesaplanmıştır.

Tablo 6. İşletmelerde yararlanılan destekler

Table 6. Supports utilized in farms

	Frekans	Yüzde
Buzağı desteği	198	99.00
Manda-malak desteği	0	0.00
Besilik erkek sığır desteği	0	0.00
Çiğ süt desteği	12	6.00
Düve alım desteklemesi	0	0.00
Faizsiz kredi	24	12.00

*Birden fazla seçenek işaretlendiği için oransal dağılım toplamı yüzü aşmaktadır.

İşletmelerin %84.50'si hayvancılık teşviklerinin ödeme zamanından memnun olmadıklarını belirtmiştir (Tablo 7).

Tablo 7. İşletmelerin hayvancılık desteklerinin ödeme zamanlamasından memnun olma durumu

Table 7. Satisfaction of the enterprises with the payment timing of livestock support

	Frekans	Yüzde
Memnun	31	15.50
Memnun değil	169	84.50

4. Sonuç ve Öneriler

Hayvancılığın önemli olduğu Türkiye'de sürdürülebilirlik için yetiştiriciliği yapılacak hayvanın en temelden sağlıklı doğması gerekmektedir. Anaç hayvanların yavrularının sağlıklı olması, gelecekte karlı yatırımın olmasına ve sürdürülebilirliğe ışık tutacaktır. Bunun için bu araştırmada Tokat ili merkez ilçedeki yetiştiricilerin buzağı durumu ve sıkıntıları temel olarak incelenmek istenmiştir.

Aktif çalışabilir yaş aralığında olan yetiştiricilerin yetiştiricilik deneyimleri (29 yıl) oldukça fazla olduğu belirlenmiştir. Türkiye'nin genelinde olduğu gibi araştırma bölgesindeki yetiştiricilerin büyük bir çoğunluğu ilkokul mezunu olduğu gözlenmiştir.

Hayvancılığın karlı hale gelebilmesinin önündeki en büyük sorunlardan birisinin girdi fiyatlarının yüksekliği olduğu bu araştırmanında sonuçlarında görülmüştür. girdi kalemlerinin içerisinde en büyük paya sahip olan kalem ise yem fiyatlarıdır. Yem fiyatlarının yüksek olması Tokat İli, Merkez İlçesinde yetiştiricilerin en büyük sıkıntısı olarak belirlenmiştir. Bu sorunu aşabilmek adına devletin fenni yemlere teşvik uygulamasının ya da piyasaya alıcı olarak belli bir fiyat düzenlemesiyle girip yetiştiriciye kaliteli fenni yem sağlamanın faydalı olabileceği önerilebilir.

Hala birçok işletmenin buzağı bölmelerinin bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu durum özellikle yeni doğanlar için hastalık bulaşması diğer hayvanların zarar vermesi gibi nedenlerle kayıplara neden olabilmektedir. Bu durumun önlenmesi adına ilgili bakanlık tarafından buzağı bölmelerinin zorunlu tutulmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Projeli yapılan ahırlarda modern yetiştiriciliği destekleyecek yüksek standartların sağlandığı görülmüştür. Ancak işletmelerimin az bir kısmının projeli olduğu tespit edilmiştir. Bu

sayının artırılmasının doğru yemleme yapılacağı, buzağı barınağı olması gibi sorunların birçoğunun ortadan kaldırılabilmesine katkı sağlayabileceği söylenebilir.

5. Kaynaklar

- Akbaş, T. S., 2020. Beşparmak Dağları Yerli Sığır Yetiştiriciliği Yapısal Özellikleri. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Bakır, G., Kibar, M., 2019. Muş İlinde Bulunan Süt Sığırcılığı İşletmelerinin Bazı Yapısal Özelliklerinin Crostab Analiziyle Belirlenmesi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tarım ve Doğa Dergisi, 22(4), 609-619.
- Baykalır, Y., Akyüz, B., Erişir, Z., 2020. İzmir İli Kiraz İlçesinde Süt Sığırcılığı Yapan İşletmelerin Yapısal Özelliklerinin Belirlenmesi. Anadolu Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü Dergisi, 30(2), 266-275.
- Budağ, C., Keçeci, Ş., 2013. Van'da Büyükbaş Hayvan Besilerinde Kullanılan Yemler ve Besi Şekillerine İlişkin Bir Anket Çalışması. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 18(1-2), 48-61.
- Ceyhan, A., Şekeroğlu, A., Ünalın, A., Çınar, M., Serbest, U., Akyol, E., Yılmaz, E., 2015. Niğde İli Koyunculuk İşletmelerinin Yapısal Özellikleri ve Sorunları Üzerine Bir Araştırma. KSÜ Doğa Bil.Dergisi, 18(2), 60-68.
- Çelik, Ç., Sarıözkan, S., 2017. Kırşehir İli Koyunculuk İşletmelerinin Yapısal Özellikleri ve Sorunları Üzerine Bir Araştırma. Harran Üniv. Vet.Fak.Dergisi, 6 (1), 38-45.
- Diler, A., Güler, İ.O., Aydın, R., Yanar, M., Koçyiğit, R., 2017. Erzurum İli Narman İlçesi Sığırcılık İşletmelerinde Çiftlik Yönetimi ve Buzağı Yetiştirme Uygulamaları. Alinteri Ziraai Bilimler Dergisi, 32(1), 39-45.
- Güven, O., Yavuz, F., 2020. Büyükbaş Hayvancılık Sektöründe Üretici Profili ve İşletme Yapısı: TRA2 Bölgesi Örneği. Akademik Ziraat Dergisi, 9(1), 81-92.
- Han, Y., Bakır, G., 2010. Özel Besi İşletmelerinin Barınak Yapısı ve Etkileyen Faktörler. Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 41(1), 45-51.
- Hekimoğlu, B., Altındağ, M., 2008. Ülkemizde ve Samsun İlinde; Süt Hayvancılığı ve Süt Sektöründeki Mevcut Durum, Sorunlar ve Öneriler. Samsun İl Tarım Müdürlüğü Strateji Geliştirme Birimi Yayını, s.1-3.
- Kan, A., Direk, M., 2004. Konya İlinde Kırmızı Et Fiyatlarındaki Gelişmeler. S.Ü. Ziraat Fakültesi Dergisi, 18(34), 35-40.
- Karlı, M. A., Evcı, Ş., 2018. Buzağı Kayıplarının Önlenmesinde İnek ve Buzağı Beslemesinin Önemi. Lalahan Hayvancılık Araştırma Enstitüsü Dergisi, 58(Özel Sayı), 23-34.
- Kaylan, V., Yılmaz, İ., Yanar, M., 2019. Iğdır İlinde Süt Sığırcılığı İşletmelerinde Buzağı Yetiştirme Üzerine Bir Araştırma. KSU Tarım ve Doğa Derg, 22(Ek Sayı 1), 169-178.
- Kılıç, O., Eryılmaz, G. A., 2020. Samsun ilinde süt sığırcılığı yapan işletmelerin yapısal özellikleri. Türk Tarım ve Doğa Bilimleri Dergisi, 7(3), 637-645.
- Koçyiğit, R., Diler, A., Yanar, M., Güler, O., Aydın, R., Avcı, M., 2015. Erzurum İli Hınıs İlçesi Sığırcılık İşletmelerinin Yapısal Durumu: Çiftlik Yönetimi ve Buzağı Yetiştirme Uygulamaları. Iğdır Üni. Fen Bilimleri Inst. Der. / Iğdır Univ. J. Inst. Sci. & Tech. 5(4), 85-97.
- Köseman, A., Şeker, İ., 2015. Current Status of Cattle, Sheep and Goat Breeding in Turkey. Van Veterinary Journal, 26(2), 111-117.
- Kurç, H. C., 2016. Tekirdağ-Malkara Yöresindeki Büyükbaş Hayvancılık İşletmelerinin Yapısal Yönden İncelenmesi. Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi, 13(4), 84-91.
- Kurt, Ö., Şahin, O., Çoban, Ö. B., 2020. Muş İli Merkez İlçesi Sığırcılık İşletmelerinde İneklerin ve Buzağuların Beslenmesi Açısından Mevcut Durum ve Çözüm Önerileri. Akademik Ziraat Dergisi, 9 (2), 337-344.
- Ödevci, U., Karlı, M. A., 2019. Ankara Çankırı Çorum Kırıkkale ve Kırşehir İllerindeki Besi İşletmelerinin Mevcut Durumu ve Hayvan Besleme Alışkanlıkları. Lalahan Hayvancılık Araştırma Enstitüsü Dergisi, 59(1), 1-13.

- Sert, F., Polat Açık, İ., 2020. Yeni Doğan Buzağıların Beslenmesinde Ağız Sütünün Önemi. *Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 3(2), 193-198.
- Şahin, K., Gürsoy Karadağ, A., 2016. Iğdır İli Süt Sığırcılığı İşletmelerinin Sosyo Ekonomik Yapısı. *Nevşehir Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 5 (özel sayı), 118-129.
- Şentürk, B., 2019. Orta Karadeniz Bölgesinde Faaliyet Gösteren Kırmızı Et Üreticileri Birliğine Bağlı Besi Sığırı İşletmelerinin Mevcut Durumları ve Sorunlarına Çözüm Önerileri. *Harran Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, 8(2), 124-127.
- Takma, Ç., Güneri, Ö. İ., Gevrekçi, Y., 2016. Investigation of Stillbirth Rate Using Logistic Regression Analysis in Holstein Friesian Calves. *Ege Üniv. Ziraat Fak. Derg.*, 53(3), 245-250.
- Uzmay, A., 2017. Hayvancılık Sektöründe Uygulanan Politikaların Süt Sığırcılığı İşletmelerine Etkisi Üzerine Üretici Görüşlerinin Saptanması: İzmir İli Örneği. *Ege Üniv. Ziraat Fak. Dergisi*, 54(2), 167-175.
- Ünlüsoy, K., İnce, E., Güler, F., 2010. Türkiye Kırmızı Et Sektörü ve Rekabet Politikası. 3. Daire Başkanlığı, Rekabet Kurumu, Ankara.
- Yenice, G., Savaş, S., 2016. Rize İlinde Yapılan Süt Sığırcılığının Mevcut Durumunun Araştırılması. *Atatürk Üniv., Veteriner Bil. Derg.*, 11(1), 74-83.